ДОКЛАД ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ НА ГР. СМОЛЯН ЗА 2018 ГОД.

Транспортните средства са едни от най-широко разпространените източници на шум в урбанизираните райони. Особено голям дял заема шумът, предизвикан от трафика по магистрали, пътища, жп линии, както в големите градове, така и извън тях. Шумът, причинен от транспортните средства, е сред сериозните екологични проблеми в градовете, а отрицателното му влияние върху населението води до повишаване на общата заболяемост, вследствие понижена обща имунологична способност, повишена честота на неврози, язвена болест, артериална хипертония, намалена работоспособност, преумора и др.

Решаването на този проблем зависи от редица фактори – състояние на инфраструктурата, организация на движението, градоустройство, използването на шумозащитни прегради и с него са ангажирани различни институции.

Поради това, шумът е предмет на системно наблюдение, оценка и анализ осъществяван от органите на държавния здравен контрол, съгласно изискванията на Наредба № 54 от 13 декември 2010г. за дейността на Националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, раздел III, член 13, т.2 /ДВ. бр.3 от 11 Януари 2012 г.

Програмата за мониторинг на шум в град Смолян включва 15 пункта за наблюдение. Броят на пунктовете и разположението им е съобразен с методика, утвърдена от министъра на здравеопазването. Разпределението на пунктовете на територията на града е следното:

- 40% върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик - 6 пункта;
- 27% върху територии с промишлени източници на шум – производствено складови територии и зони – 4 пункта;
- 33% върху територии, подлежащи на усилена шумозащита – 5 пункта.

През 2018 г. наблюдението на шумовото натоварване се проведе в периода от ***30.10 до 16.11.,*** при интензивен автомобилен трафик, с трикратно измерване в рамките на два последователни работни дни с шумомер MEDIATOR 2238, притежаващ свидетелство за калибровка.

Резултатите от измерванията са отразени в протоколи за контрол на уличен шум, съгласно приложение № 1 от Наредба № 54, обн.ДВ бр.3 от 11.01.2011г.

Приложените таблици показват: таблица №1 - най-ниските, средните и най-високите измерени нива на шум по пунктове за текущата година, а таблица №2 - броя пунктове по нива на шум в dB/A/.

През 2018 г. на територията на гр.Смолян не са регистрирани средни еквивалентни шумови нива в диапазони **73 - 77** dBA и **78 - 82** dBA, както предходните години.

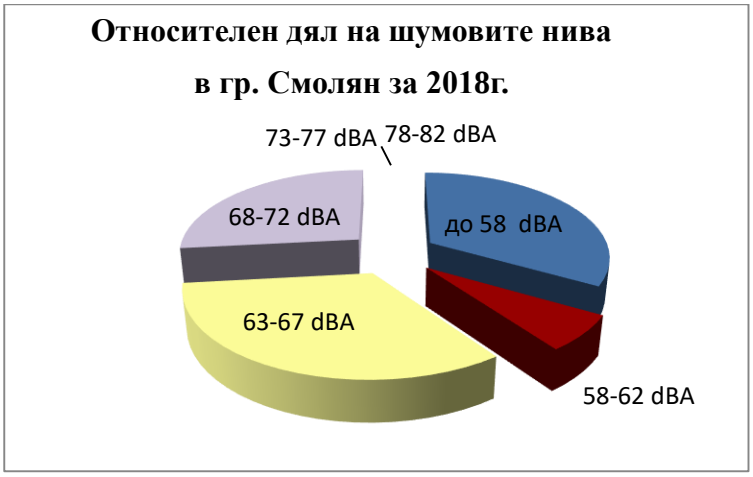

С най- високите за града шумови нива в диапазона 68 - 72 dBA са:

№	Пункт	Адрес	Норма	2016 dB/A/	2017 dB/A/	2018 dB/A/
1	КП № 1	ул.”Първи май”- ОДЗ № 6	**60**	72,3	72,7	70,2
2	КП № 2	ул.”Хан Пресиян” х-л“Вавилон”	**60**	70,3	69,7	69,1
3	КП № 6	кв. Устово снек-бар “Перла”	**60**	68,9	71,2	69,1
4	КП № 8	Автогара – кв.Устово	**70**	66,7	67,7	68,1

Видно от таблицата, през 2018 г., в четирите пункта са измерени по- ниски стойности на средните еквивалентни шумови нива, спрямо предходната година, но (с изключение на КП №8) дори измерените минимални стойности са над пределно допустимите 60 dBA за дневен шум за жилищни зони и територии на съществуващи градски части до главни пътни артерии. Тенденция, непроменена от началото на мониторинга до момента.

Причините за това са местоположението и терена - основна пътна артерия входа/изхода на града с интензивно движение на леки и товарни МПС с наклон на пътя около 2%, двустранно застрояване, без растителност (КП № 1);

Пътен участък с многоетажно двустранно гъсто застрояване, тесни тротоари и липса на озеленяване (КП № 2) и събирателна улица с наклон на пътя (КП № 6).

Както през последните години, в КП 1 е измерена най- високата моментна стойност на шум от **73,0** dB/A/, а в КП № 2 е установена най – високата средна интензивност на моторните превозни средства за периода на измерване – **994** МПС / час.

Средни шумови нива в диапазона 63 -67 dB/A/ са измерени в 5 пункта:

№	Пункт	Адрес	норма	2016 dB/A/	2017 dB/A/	2018 dB/A/
1	КП № 4	кв.Райково ул.“ Наталия ” /Родопска тъкан/	**60**	67,0	67,3	67,1
2	КП № 5	кв. Райково ул.”Родопи” 35	**60**	64,9	66,4	64,5
3	КП № 9	ул.”Петър Берон” № 6 /цех за дървопреработка/	**70**	66,6	66,9	63,4
4	КП№ 10	Автогара - Смолян	**70**	66,9	67,7	65,8
5	КП №13	ул.”Хан Аспарух”- МБАЛ	**45**	65,1	65,6	65,0

Видно от таблицата, в пунктове № 4 и № 5 разположени върху територии, прилежащи към пътни трасета с интензивен трафик, се запазва тенденцията от последните 10 години, шумовите нива да превишават регламентираните в Наредба № 54, обн. ДВ бр. 3 / 2011 г. норми, като се движат в приблизително едни и същи граници.

В пунктовете разположени в близост до локални източници на шум (КП №9 и №10) пределно допустимите стойности са в норма.

В района на КП № 13 – Многопрофилна болница за активно лечение гр. Смолян са измерени отново шумови нива надвишаващи здравните норми от 45 dB/A/, въпреки извършените инфраструктурни преустройства.

Превишението в последните три години се движи в почти едни и същи граници от 20 до 20,6 dB/A/ над нормата.

Особеностите на релефа и близостта на МБАЛ – Смолян до централна пътна артерия - двулентова с наклон на пътя около 2% и пътно трасе обслужващо промишлена зона 1 на града с наклон на пътя около 6% ще продължат да създават предпоставки за влошена шумова характеристика на района.

Необходимо е да се помисли за промяна на пункта в района на МБАЛ-Смолян, поради това, че съществуващият в момента е на голямо отстояние от здравното заведение и не дава точна оценка за нивата на шум засягащи пациентите на МБАЛ.

Шумови нива в диапазона 58 -62 dB/A/ са измерени в 1 пункт:

№	Пункт	Адрес	норма	2016 dB/A/	2017 dB/A/	2018 dB/A/
1	КП № 3	ул.“Дичо Петров” № 5 /Витошка/	**60**	64,6	65,1	62,2

Наблюдава се понижение на шума, спрямо предходните години, в пункта разположен на второстепенен път обслужващ вътре квартални зони с магазини зареждани от лекотоварни коли и работещи охладителни инсталации.

С шумови нива до 58 dB/A/ са:

№	Пункт	Адрес	норма	2016 dB/A/	2017 dB/A/	2018 dB/A/
1	КП № 7	Завод "Гама кабел "	**70**	55,6	56,0	55,0
2	КП № 11	ул. "Дичо Петров" № 32 Студентско общежитие	**45**	53,2	54,4	53,0
3	КП №12	жк "Петровица" детска площадка	**55**	45,6	45,2	44,8
4	КП №14	ж.к"Невястата" бл. 6 - детска площадка	**55**	48,0	48,5	47,8
5	КП № 15	ул." Хан Аспарух " вътре квартална зона	**55**	50,6	48,8	46,9

Видно от таблицата, единствено в КП №11 са превишени пределно допустимите норми за обекти, подлежащи на усилена шумозащита, но те не надвишават нормите от 60 dBA за дневен шум за жилищни зони, към които би могло да се причисли и студентското общежитие.

Анализът на данните на база пределно допустимите стойности, според характеристиката на пункта показват:

- ✓ **Пунктове разположени върху територии, прилежащи към пътни трасета**

  От началото на мониторинга през 2007 г., измерените шумови нива в пунктовете разположени до шумни улици и булеварди ***надвишават*** хигиенните норми от 60 dB/A. Превишението е в порядъка от **2,2 до 10,2 dB/A/**, като през 2018 г. са измерени най- ниските нива за последните три години.

- ✓ **Пунктове върху територии с промишлени източници на шум**

  Измерените шумови нива не превишават установената норма от 70dB/A/. Състояние наблюдавано от началото на мониторинга.

- ✓ **Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита**

  Както и предходните години, в трите пункта на град Смолян разположени в близост до детски площадки и вътрекварталнизони не се надвишават хигиенните норми от 55 dB/A/.

  В останалите два, от началото на мониторинга, се измерват нива на шум над пределно допустимите 45 dB/A/, като превишението в **КП № 11** (Студентско общежитие) е с **8,0 dB/A/**, най- ниското за последните три години, а в **КП №13** (МБАЛ) с **20,0 dB/A/** с несъществени отклонения спрямо предходните години.

КОНСТАТАЦИИ

През 2018г. се наблюдава подобрение на акустичната среда на гр. Смолян, като в 14 от 15^{те} пункта за мониторинг са измерени най- ниските нива на шума за последните 3 години. Това най-вероятно се дължи по-скоро на чисто

демографски и социално-икономически процеси, а не на реални действия от страна на отговорните институции.

Запазва се тенденцията само в **7** пункта (46,7%) измерените средни еквивалентни шумови нива да са в границите на хигиенните норми.

Непроменени остават районите в града с наднормени нива на шум – 8 пункта (44,4%), като най- съществен е проблемът в КП № 1 - ул. “Първи май”- ОДЗ № 6 и КП № 6 кв. Устово - Снек-бар “Перла” (вход / изход на града); КП №2 ул.”Хан Пресиян”- х-л “Вавилон“ (градската част с най- тясната и гъсто застроена улица) и КП-№ 13 ул.”Хан Аспарух” - района на МБАЛ – Смолян.

Община Смолян продължава да извършва частични и цялостни ремонти на пътната настилка в засегнати участъци от транспортната мрежа на града ни, но опита от предходните години показва, че това не повлиява съществено на шумовото натоварване.

За ограничаване на транспортния шум и подобряване качеството на живот на гражданите на Смолян, РЗИ препоръчва на общинското ръководство:

- ✓ Да премахне от пътните платна моторните превозни средства спрени от движение или паркирани на места забранени за това.
- ✓ Екраниране, чрез мрежа от растителност, на централните градски части, както и на входа и изхода на града, която може да намали шумовите нива с 20 -25 dBA;
- ✓ Поддържане на пътната настилка в добро състояние, особено най-натоварената централна улица.

Т А Б Л И Ц А №1

за еквивалентните нива на шум на контролните пунктове в гр.Смолян за 2018 год.

№	Контролен пункт	Еквивалентно dB/A/				Средна интензивност на МПС/час
		Най-ниско	Най-високо	Средно	Норма	
1	Ул.”Първи май”-ОДЗ №6	66,2	73,0	**70,2**	60	892
2	Ул.”Хан Пресиан”-Хотел”Вавилон”	66,3	72,1	**69,1**	60	994
3	Ул.Дичо Петров №5 /Витошка /	58,8	65,5	**62,2**	60	559
4	Ул.Наталия /”Родопска тъкан”/	65,9	68,2	**67,1**	60	560
5	Ул.Родопи № 90 кв.Райково	63,1	66,1	**64,5**	60	790
6	Снек-бар ”Перла” кв.Устово	66,8	70,1	**68,1**	60	921
7	Завод”Гама кабел”гр.Смолян	52,8	56,5	**55,0**	70	104
8	Автогара кв.Устово	66,7	69,6	**68,1**	70	853
9	Ул.”П.Берон” № 6 Цех за дървопреработване	61,0	65,1	**63,4**	70	458
10	Автогара кв.Смолян	63,0	69,4	**65,8**	70	589
11	Ул. ”Дичо Петров” Студентско общежитие	51,8	54,9	**53,0**	45	90
12	Кв.Устово ЖК ”Петровица” детска площадка	42,0	49,4	**44,8**	55	11
13	Ул. “Хан Аспарух” – Болница	61,7	66,8	**65,0**	45	507
14	Гр. Смолян Ж.К ”Невястата” бл.6 детска площадка	44,6	51,8	**47,8**	55	32
15	Ул.”Хан Аспарух” - Нов център вътрекварталнa зона	44,6	49,6	**46,9**	55	16

ШУМОВА ХАРАКТЕРИСТИКА
на гр.С М О Л Я Н за 2018 година

Таблица №2

НИВО НА ШУМА	*до 58 dBA*	*58-62 dBA*	*63-67 dBA*	*68-72 dBA*	*73-77 dBA*	*78-82 dBA*
БРОЙ ПУНКТОВЕ	5	1	5	4	-	-
ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ	33,3%	6,7	33,3%	26,7%		

